

Aurelius **Ambrosius** (Ambr. Mediolanensis, Milánský, svatý Ambrož, 340-397), původem z Trevíru, byl biskupem v Miláně. Byl velmi plodným a vlivným autorem, pro další kulturní vývoj má význam především to, že v doprovázel Aurelia Augustina v jeho křesťanských počátcích (Augustin přijal r. 387 křest právě od Ambrože) a jeho autorství prvních křesťanských hymnů. Právně je mu z celého kánonu, který se tradoval pod jeho jménem, připsáno asi čtyři až pět těchto skladeb;¹ (**čítanka, 1**) Ambrosius dal hymnu pevnou formu čtyřveršové strofy osmislabičných veršů, původně s jambickým spádem.

Eusebius Sofronius **Hieronimus** (sv. Jeroným, 347-420)², původem asi z Dalmácie, byl plodným autorem teologických spisů, zanechal důležitou korespondenci, do dějin křesťanství a literatury ale vstoupil především tím, že pořídil z původních jazyků, hebrejštiny a řečtiny, překlad Bible do latiny, tzv. *Vulgátu* (Versio Vulgata = obecně rozšířený překlad, versio = překlad), s nímž pracovali všichni středolatinští autoři a jež je s malými opravami a úpravami kanonickým textem Bible v katolické církvi dodnes. – Z řecké *světové kroniky* církevního autora Eusebia přeložil druhou knihu, poněkud ji přepracoval a dovedl k roku 37 (jeho vlastní historické dílo nese název *De viris illustribus* a podává přehled latinských církevních autorů).

Aurelius Augustinus (sv. Augustin, 354-430), opět afrického původu (Thagaste; pak biskup v africkém městě Hippo Regius) je největším představitelem latinské patristiky, jeho působení na literární i myšlenkový vývoj dalších staletí až do novověku má nedožrnný rozsah i význam. Jeho vrcholným dílem je spis *De civitate Dei*, obrana (apologie) křesťanství proti výtkám, že zavinili dobytí Říma barbary, a zároveň systematické dílo filozofie dějin. Dějiny lidstva se podle Augustina dějí v neustálém střetu boží obce (civitas coelestis, civitas Dei) a obce pozemské (civitas terrena), který vyvrcholí teprve na konci lidské historie; Augustin ji dělí do sedmi epoch od Adama do dne posledního soudu, je tedy také jedním ze zakladatelů středověkých eschatologických představ, na tomto jeho spise spočívá většina pokusů pozdějších spisovatelů o periodizaci historie. – Další Augustinův text podstatně ovlivnil podobu západní křesťanské zbožnosti, jsou to jeho *Confessiones*, česky „Vyznání“. Autor v nich podává svůj životopis, zejména svou duchovní cestu ke křesťanství; ve druhé části spisu mluví o některých základních pojmech a otázkách rodící se křesťanské teologie. I v této

¹ Jejich incipity (počáteční slova): Aeterne rerum conditor, Iam surgit hora tertia, Deus creator omnium, a Veni, redemptor gentium.

² Hieronimus je patronem překladatelů, jeho svátek (30. září) se slaví jako den překladatelů.

části svých „Vyznání“ zůstává autorova nota silně subjektivní a emotivní, text je psán v 1. osobě (Ich-Form). Spis bývá označován jako první subjektivně lyrické dílo latinského básnictví, jeho dikce skutečně osciluje mezi výrazovými prostředky prózy a poezie. Kromě těchto dvou základních a obecněji známých Augustinových děl vezměme na vědomí spis *De doctrina christiana*, v němž jsou na půdorysu Ciceronových teoretických rétorických spisů položeny základy křesťanské rétoriky – homiletiky, vedle toho je tento spis zakladatelský pro hermeneutiku – exegezi, a pro sémiotiku (vztah mezi věcmi a jejich znaky). Augustin zde také naznačuje způsob, jímž má nastupující křesťanská vzdělanost využívat kulturní dědictví pohanské antiky a nově je zpracovávat.